

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 8

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor. pe 6

pe 10 cor.; pe 1/4 de an

pe 10 cor.; pe 1 lună 2 cor.

pentru România pe un

an 4 coroane.

pentru România și

Franța pe un:

an 40 franci.

manuscrise nu se napotiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 8

INSERȚIUNILE:

de un sfert de an: prima
ziară 14 bani, a doua ziară
12 bani, a treia ziară 8 bani,
de fiecare publicăție.Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte în Arad.Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 45

Mamele române.

(R.) Pilda o scoatem din lucruri ce se întâmplă în eparchia Aradului. Ea este însă de însemnătate pentru toți Români, și cine are urechi de auzit, să vadă!

Eată de ce e vorba. Parintele catihet al școlilor Români de pe la Seghedin, Macau, H. M. Vásárhely, Szarvas și alte orașe de pe câmpia Terit-Ungurești ne spunea, mai zilele trecute, că jumătate din copiii aceștia nu știu limba mamei lor, ei numai ungurește.

Am căutat să aflăm ce sunt părinții acestor copii. Ei bine, ei nu sunt numai Români cari, ca slujbași ai stăpânirii, trăiesc aruncați tot prin locuri unde nu se aude graiu românesc, dar, spre rușinea neamului, ei sunt de prin state românești. Fiindcă au ajuns însă în stare ceva mai bună, și-au dat copiii, încă în fragedă vârstă, numai la școli ungurești, având Românul mai în stare păcatul să fie fudul și să creadă, că făcând la fel cu cei săraci — dându-și copiii la „învățătorul“ român ear' nu la „profesorul“ maghiar — ei nu mai e ce-î place să fie socotit: om deosebit, mai presus de ceilalți.

Își poate acum ori și cine închipui ce fel de Român ies din asemenea copii. Cunoaștem nu unul, ci zece și zece de înși, care nici după ce a ajuns om în toată firea, de sine stătător, nu știe românește ori că vorbește stricat, ca un strein, după cum și casa lui streină este pentru ori ce lucru românesc și din potrivă: ori-ce este ungurese ori nemțesc, vorbă, scris și carte, bine e primit în asemenea casă.

Ear de vină cine este?

Întâiu de toate mama. Nu ne putem adică închipui o bună mamă română, care să nu-și învețe copilul românește, după cum nu putem să osândim indestul de tare pe mama ce nu-și îndeplinește această poruncă, tot așa de sfântă ca ori care dintre cele zece date lui Moise pe table de peatră. Ori unde ar fi silită să-și dea copilul la școală, e păcătoasă și vrednică de hulă mama care-și lasă copilul să se înstrăineze de cele naționale: limba, legea și obiceiuri.

Și țeranul, care ducându-și copilul la școală, între strein, văzând că acesta în măsură ce învață carte neocostește pe ai săi și i-e rușine să umble pe stradă cu tatăl ori cu fratele său în ițari, să-l ducă acasă p'acest copil, că numai netrebnic se alege din el. Tocă averea părintească

fără ca neamului să-i facă vre-un bine și cinste.

Răul acesta seceră jertfe de altfel nu numai din pricina înclinărilor ce ar avea copii ori a lipsei unei mame bune, ci și din împrejurarea că, prin părțile noastre mai ales, mulți Români se căsătoresc cu streine.

Ori cum am judeca însă lucrurile, e mai presus de ori-ce îndoială, că dacă vom avea școli bune de fete, viitoare mame, răul se va îndrepta.

Eată de ce ne bucurăm văzând că la Oradea Mare, fără a se întreba cărei biserici se închină, Românii pun umăr la umăr pentru a întemeia o școală de fete.

Înadever, mare rușine că într'un oraș, în stinul și jurul căruia sunt atâția Români, nu a fost până acum o bună școală de fete.

Eată de ce atragem deosebita luare aminte a tuturor Românilor asupra grijei ce trebuie să aibă pentru creșterea fiicelor lor.

Cu băieții am ajuns deja acolo, că sunt destul la învățătură mai înaltă. Școli mai înalte de fete avem însă puține. Dar nici aceste nu sunt spriginite indestul, ci în mănăstirile și școlile catolice mai ales, sunt o mulțime de Românce dintre cari o mare parte ajung în viață Românce slabe. Am pute numi familii române multe, în stinul cărora copii au adus limba streină și nu mai știm ce să zicem despre părinții slabi, cari rabdă ca copii lor să vorbească până și acasă într'o limbă străină.

Eată un reu care ne strică mai mult de cât ni-ar pute strica chiar cei mai înverșunat dușman.

Trebuie să-l punem deci stavilă. Pe d'oparte biciuindu-l, pe de altă parte îndreptându-l, spriginind școlile de fete și adică când jertfa într'u se întemeia asemenea școli în locuri unde, ca și la Oradea-Mare, se simte lipsă.

Ear țeranii nostri mai cu dare de mână să se uite la aceste școli întemeiate nu numai pentru fetele cari vor să se facă învățătoare ori să se mărite după „domni“, ci bine e să învețe carte și să primească creștere aleasă și fata de țeran care vrea să rămână la vatra părintească. Pentru-că nicăiri nu-i scris că țeranca mai bogată română nu trebuie să știe carte, ci dimpotrivă: cu cât vom avea mai multe țerance bine crescute, cu atât ne vom ridica mai tare ca națiune.

Mângâiere — Ovreilor. Dădău osândă ad să la tribunalul din Pisek, fete, mai ales cele ce sunt redactate de Ovrei, așue și o telegramă din Bruxelles, în care se spune că acolo s'a pornit o mișcare în înțeles de a ruga pe Papa dela Roma să lumineze pe creștini și să nu mai creadă că ovreii ar fi setoși de sânge creștinesc. Cererea ar fi deja subscrișă de mulți înși.

Vorba e că osânda dela Pisek zice alt-ceva și cu greu Papa va sfătui pe creștini la dragoste pentru Ovrei, când tocmai se dovedește că ei omoară pe creștini.

Ovreimea osândită.

Omorul dela Polna. — Ovrei osândit la moarte.

Procesul ce ține de săptămâni de zile la tribunalul din Pisek, s'a sfârșit Mercuri. Și încă nu se poate mai reu pentru întreaga Ovreime.

Eată de ce era vorba.

Mai astă primăvară s'au găsit la Polna ucise două fete creștine. Rănilor erau de așa natură, în cât cei ce pricep lucrul au spus îndată, că fetele au fost omorite de Ovrei pentru a le lua sângele. Se zice anume, că la Ovrei ar fi credința că numai vârsând sânge creștin, se pot mântui.

Cele două fete au fost găsite adevăd, în pădure, cu gâtul tăiat ear în trupul lor sânge de tot pușin: dovadă că l'au scurs în vre-o oală. Credința poporului e că din acest sânge Ovreimea gătește un fel de prescură.

Creștinii din acele părți au și făcut p'atunci tulburări, luând la goană pe Ovrei, în cât numai prin trimiterea ostirii s'a putut face liniște.

Pornindu-se cercetarea judecătorească, ovreiu Leopold Hilsner a fost prins și în cele din urmă adus înaintea curții cu jurați din Pisek.

După o dezbateri de săptămâni de zile, în care s'au ascultat peste 40 martori, jurații l'au găsit vinovat pe Ovrei că a omorât pe fata creștină Klima, și astfel tribunalul l'a osândit la moarte prin ștrang.

Că tot Hilsner ar fi omorât și pe cealaltă creștină, pe Agnes Hrasa, nu s'a putut dovedi.

Apărător al ovreiuului a fost avocatul dr. Aurednicek. Poporul când a auzit de osândă, a strigat cu însuflețire: „slava!“ — și jurații au fost duși acasă tot în cântece.

Ovreimea întreagă este desnădăjduită de această întâmplare, fiindu-i teamă că de aci încolo și mai puțin va fi iubită, îndeosebi prin acele părți (în Galizia și Moravia), unde și așa poporul este întărit împotriva Ovreimei.

Revista săptămânei.

În vremea din urmă tot mai mult a eșit la iveală dujmănia între cărmătorii dela Viena și cei din Budapesta.

Ungurii se vaetă mereu că nu numai nu se ține seamă de dorințele și interesele lor, ci chiar sunt asupriți de austrieci, cari ceată să le taie calea la ori-ce înaintare.

La rindul lor austriecii învinuiesc pe unguri că umblă să se ridice în spatele lor și nu în seama de nevoile monarhiei înțregi ei numai după gusturile lor se trudesc, — și se țin vrednici de a încăleca pe vecinii lor.

Această ceartă a dus aproape la ruptură între guvernele celor două țări, în afacerea unui drum de fer ce e planul a se face în Bosnia. Nevoia de bani i-a făcut însă pe înțărtați să se împace așa, că drumul de fer nu se face pentru a face legătura de comunicație mai ușoară nici cum au vrut austriecii, nici cum au cerut ungurii, pentru comerțul lor, ci se face o linie numai de interes militar.

Intre deputații din Dieta dela Budapesta, și anume între Kossuthiști, de asemenea a fost în zilele trecute o frumoasă ceartă și desbinare.

Șeful partidului și-a părăsit „soldații“ ajungând și el la credința că sunt nebunii periculoase dorințele partidului său, de a lovi mereu în Dinastie și a lupta pentru desfacerea Ungariei de Austria, după cum o plănuiseră aceasta rebelii dela 1848.

Pentru aceasta s'au certat între ei, și foștii prieteni și-au cam spus buchile unii altora, cu prilejul discuției asupra proiectului căsătoriei moștenitorului Tronului, — care s'a votat.

Pe noi ne bucură când vedem slăbind rindurile acestor nelimpcați vrăjmași ai monarhiei cari sunt cei mai mari șoviniști și vrăjmași ai neamului nostru.

În România, guvernul n'a fost încă în stare să potolească mișcările țeranilor cultivatori de prune, de prin finiturile muntoase, revoltați de executarea legii de taxarea țuicii și borhotului.

În toate părțile executorii sunt luați la goană, și mari neorindueli se fac. Unde pune piciorul un executor, trebuie să fie gata și armata, căci altfel birul cel nou nu-i chip să primească oamenii de a-l plăti.

În București s'a început judecarea procesului asasinilor bulgari, mișșilor cari au omorât pe Fitovski și pe patriotul român Mihăileanu.

Toate ziarele mari din Europa au câte un corespondent, care se le comunique desbaterile marelui proces, ai cărui împričinați era cât p'aci să aprindă flacăra războiului în Orientul european.

Din Bulgaria au fost trimiși doi înalți funcționari judecătorești, ca să

stea față la judecarea procesului, care va arunca o atât de tristă lumină asupra patriei lor.

Dacă ne îndreptăm privirea spre lumea mare, nu puține întâmplări vrednice de amintit vedem; vom aminti câteva, mai de seamă.

Primul ministru englez, lordul Salisbury, la un banchet a ținut un discurs în care își exprimă mulțumirea că în Statele-Unite din America a reușit erăși la presidenție Mak Kinley, care face o politică războinică. Căci sub Mac Kinley s'a dat războiul cu Spania, și tot el îndreaptă politica Americii la amestec în chestia chineză.

În același discurs, primul-ministru al reginei Victoria s'a exprimat, că convenția dintre Anglia și Germania, în privința afacerii chineze, mulțumește pe toate marile puteri.

Cu toate acestea, alte știri ne vestesc că o asemenea convenție e pe cale de a se încheia între Franța și Rusia; ear' altă convenție între Statele-Unite și Japonia.

Ne-am găsi dar', cum se vede, în față a trei grupări ale puterilor mari care vreau pace în China, fiecare după programul său!

De aceea merg foarte greu înainte lucrările pentru încheierea păcii.

De altfel, condițiunile sunt fixate între puteri, în următoarele puncte:

1. China să ridice baronului Ketteler un monument, pe locul unde a fost ucis și un prinț împărațesc să meargă în Germania pentru a preda în persoană împăratului scrisoarea, prin care se cere iertare.
2. China să decapiteze pe cei 11 prinți și oficanți, al căror catalog e stabilit.
3. Să se suspende pe 5 ani ținerea examenelor publice în provinciile unde au fost războaie.
4. Pe viitor toți oficanții, care sunt dușmănoși străinilor, să fie înlăturați și pedepsiți.
5. China să plătească despăgubiri de războiu.
6. Ciung-li-iamenul să se desființeze și să se institue un minister de externe.
7. Cu împăratul Chinei să se poată comunica în mod cinstit.
8. Taku și alte fortărețe de pe malul Pecili să fie dărâmate și să se interzică importul de arme și alt material de războiu. Ambasadere din Peking să aibă garnisoană stabilă. Să se afișeze în întreg imperiul, în decurs de doi ani, proclamații împărațesti, în care să fie desaprobată mișcarea Boxerilor.

Este de așteptat, ca China să refuze aceste condiții, ear' refuzându-le, continuând războiul, cine știe cum au să se îmbrăștie puterile, și care o să fie urmările războiului din China.

O dreptate.

O dreptate de mult așteptată li s'a făcut credincioșilor gr.-or. din protopopiatul Aradului: Moise Bocșan, protopopul, a fost suspendat Prețutindeni, pe unde sunt cunoscute isprăvurile acestui bătrân năbădăios, stirea a fost primită cu mare bucurie și toți aduc mulțumiri veneratului consistoriu pentru-că a făcut această dreptate.

Intr'adevăr, purtarea acestui protopop a fost atât de puțin potrivită, încât de mult ar fi trebuit să fie înlăturat din protopopiat.

Hotărârea ca Moise Bocșan să fie pus sub cercetare disciplinară a luat-o consistoriul mitropolitan încă în 23 August 1897. va să zică pe când la Sibiu mitropolit era Miron, ear' în Arad episcop Mețianu. Sunt 10 capete de învinuire ce i s'a adus protopopu-

lui Bocșan, și toate s'au dovedit. Ba d'atunci Incoaci a mai adăugat încă la răvna, așa că astă-vară fusese suspendat din inspectoratul școlar, ear' acum consistorul a fost silit să-l înlătore cu desăvârșire.

Ne așteptăm, cu toate acestea, ca în foile care apără toate netrebniciile „neamurilor”, protopopul Bocșan să fie apărât ear' P. S. Sa Episcopul Goldiș și consistorul aradan să fie învinuit că prigonește pe un protopop brav.

Vom arăta noi însă atunci, punct cu punct, toate isprăvurile pentru care protopopul Bocșan trebuia să fie încă sub Mețianu suspendat, dar' — se bănuiește și cauza — fostul episcop a ținut actele aproape trei ani în puiul mesii.

Administrator protopopesc, până la definitivă rezolvare a afacerii, a fost numit dl. Iancu Ștefănuț, care de doi-spre-zece ani servește cu credință la consistor, ear' de doi ani îndeplinește postul de secretar consistorial și în sinodul de anul acesta a fost ales aesor consistorial.

Adunare de învățatori.

În 10 Noembrie a. c. s'a ținut conferința de toamnă a învățătorilor din tractul protopopesc Buterș, în școala învățătorului V. Suciu, din loc.

La 9. ore s'au întrunit învățătorii în sf. biserică, unde s'a făcut chemarea Duului sfânt.

După aceea s'a ascultat prelegerea din Religione, despre „Postirea și ispitirea lui Isus”, ținută de G. Abrudan, ear' din Istoria Universală a prelea P. Covaci, despre „Expedițiunile cruciate”.

Eleivi depărțându-se după sfârșitul a acestor două prelegeri, urmează deschiderea conferinței prin președintele N. Bocșan. Se constată că sunt prezenți 27 membri, ab senți 10, se înscriu de membri noui Constanța Muntean, I. Mioc, A. Ardelean și O. Feier. După aceasta se iau la dezbateri lecțiunile prelese.

La cuvântul membrul V. Suciu, și cu bună voință arată unele scaderi ce a observat în propunerea inv. G. Abrudan. Conferința ținând seamă de observările făcute, declară prelegerea de succesă. Cu privire la propunerea lecțiunii „Expedițiunile cruciate”, iau parte în discuție învățătorul V. Suciu, I. Borlea și N. Bocșan. Propunătorul ea la cunoștință observările făcute și declară că văzând părerea criticilor, mai multe se pot învăța. Prelegerea se declară de bine-succesă.

Urmează elaborarea concluziunilor adunării generale pentru compunerea unui plan de învățământ, pe lângă birou se mai înserează O. Feier și P. Covaci. Referitor la temele restante, care nu sunt chiar puține, „celor neglijenți li se exprimă reprobară și li se dă un nou termen de 2 săptămâni. Pentru înființându alumnii s'au mai înscris 5 membri ajutători. Referitor la Societatea de apicultură se naște o vie discuție din cauză că unii șș n'ar fi destul de clar explicați. V. Suciu din propria experiență nu o chiar recomandă; e de crezut însă, că după ce societatea va fi înactivată, scopul i-va fi să dea lucru de model pe lângă taxă cuvenită.

Înființarea societății de înmormântare cu plăcere se ia la cunoștință și se promite sprijin.

Cu privire la frecventarea neregulată a școlii se obligă membrii ca fie-care să lucreze pentru conferința viitoare câte o temă. Se primește propunerea ca în viitor acei membri să critice lecțiunea prelesă, care vor fi desemnați din prezidiu.

Timpul și locul viitoarei conferințe s'a decis să fie Joi după S-tele Paști în Boros-ebes. În fine V. Suciu a citit disertațiunea „Școala de pomi” în care pune la inima învățătorilor pomăritul.

A urmat prinzul, unde a toastat R. D. protopop pentru P. S. S. d-l Episcop, numindul „Părintele nostru cel bun”; N. Bocșan pentru R. D. protopop; Suciu, pentru președinte, etc.

Fie-mi permis a însemna aci unele observări, pe cari numai pe această cale le pot aduce la cunoștința celor ce li se cuvine. M'a înveselit faptul că școala de fete era împoporată cu un număr deosebit de eleve. Între cari am văzut multe care anul trecut cercetau școala de stat; servească-i aceasta spre laudă învățătoarei Constanța Muntean. N'am trecut cu vederea nici desinteresul inteligenței, măiestriilor, etc. din Buteni și jur față de școală; căci în acea zi nu i-am

putut vedea nici în școală, nici în biserică, nici în ospăție. Excepțiune au făcut R. D. protopop, T. Micluția și N. Bogdan preoți, cari au luat parte dela început, până la sfârșitul conferinței.

Ionel.

Din România.

Procesul complotului bulgar.

Martți dimineața s'a început judecarea procesului complotului bulgăresc, cu asistența unui număr public.

Pentru corpul diplomatic sunt locuri rezervate. Sunt de față și agentul diplomatic bulgar din București Teodoroff, apoi Siva-coff fost president tribunalului din Sofia și un consilier la Curtea de apel din Ruscuc, și vice președintele tribunalului din Sofia Zaneff.

Din presa străină își au reprezentanții ziarele: „Figaro” și „Journal des Debats”, apo „Berliner Lokal-anzeiger”, „Tribuna” din Roma, „Corriere della sera” din Milan, „N. Fr. Presse”, „Pester Lloyd”, „La Bulgaria” din Sofia, „Akropolis” din Atena și altele.

Sedința s'a deschis la ora 12^{1/2}. Președinte: dl. D. Giuvara; aessori: d-nii Vlasto și Cudalbu; reprezentanții ministeriului public: d-nii Ciocărdia procuror general și Emil Miclescu prim-procuror; grefier: dl. Sachelarie; interpret: Lazar Duma, interpret la agenția bulgară din București.

Președintele ordonă să fie introdusă acușă în sală. Eată acușă cu apărătorii lor:

Boicu Ilieff, apărât de dl. avocat Butoianu; Nic. Miteff, apărât de dl. avocat Săpăno; Mitu Stoicoff, apărât de dl. avocat Const. Lahovary; Chr. Carambuloff, apărât de dl. avocat Mircea Poenaru Bordea; Al. Trifanoff, apărât de d-nii avocați Mihail Valerian și Victor Fotescu; Stoian Dumitroff, apărât de dl. avocat Al. Brăescu, Spiru Alexoff; apărât de dl. avocat Camil Dumitrescu; Achim Peteff, apărât de dl. avocat Teodor Vanghele; N. Bogdanoff, zis și Hagiu ap rat de dl. avocat Nicolae Durma.

Din 22 acușăți, 13 dispăruți și vor fi judecați în contumacie. Aceștia sunt: Gheorghe Teodoroff, Marcu Boșneacoff, Traicu Tavecoff, Boris Srafoff, Gheorghe Petroff, Vladimir Kovaceff, locotenentul Ivan Stoianoff, D. Icoomoff, Davidoff, Dimitrie Troikoff, Alex. Burlacoff.

Lista juraților este următoarea:

Băbeș Victor, Ion Marescu, Assan Vasilie, Roșu Dumitru, Matak, Oltulescu Scarlat, Caralețeanu, Sihlesnu, Kiru Constantin, Zamfirescu Ilie, Robescu A. F. Henri Cărtargi, Suplimentari: D. I. Movileanu P. Girboviceanu.

După ce se citește actul de acușă, se începe interogatoriul lui Boicu Ilieff asasinul lui Fitovsky.

Sedința doua, Mercuri, începe cu interogarea lui Nicola Miteff.

Constituind parte civilă e de față d-na Mihăileanu, asistată de avocații P. Grădișteanu și T. Policrat.

Din străinătate.

Discursul de tron german.

Martți a fost convocat sfatul imperial din Berlin.

Discursul tronului e ținut într'un limbaj avântat, cum obicnuiește a vorbi împăratul Wilhelm.

Chestia de care se ocupă cu deosebire mesagiul este — de sine înțeles — chestia chineză. Scuză guvernul, pentru-că a întârziat cu convocarea parlamentului, tocmai în împrejurări de mare gravitate, dar aceasta s'a împlinit pentru motivul că trebuia să procedeze fără întârziere imediat contra Chinei, pentru a salva onoarea numelui german.

Roagă sfatul ca cheltuielile necesitate de expediție să le aprobe.

Mesagiul mai vorbește despre vama care este gata și se va prezenta de curind desbaterii.

Impositele au să fie mărite, cât cesitățile actuale cer acest sacrificiu.

Sfârșește prin a aduce elogii germane, care s'a ilustrat la expoziția Paris, unde „țara vecină a deschis o pitalier pacifistei concurențe a popoilor”.

Carnet artistic.

Serbarea „Sindicatului ziaristilor” de curești.

Miercuri seara în sala Teatrului Național s'a ținut de mult așteptata serbarea în favoarea „Sindicatului ziaristilor”.

Publicul a răspuns în număr mare apelul „Sindicatului ziaristilor”, care lăsa una din cele mai frumoase serbări actuale stagionale.

Reprezentarea a început cu parte concert și declamație.

Di P. Sturdza a recitat frumoase suri Liniește de poetul Al. Vlahuță.

D-na Lucreția I. Brăneanu a cântat aria Mignon și popularul Măndruță munte, care au fost de asemenea aplaudate.

Distinsul artist dl. C. Nottara a cântat în perfecție „Ucișorul fără voie”, versuri lui Grigore Alexandrescu. Modul mare cum a recitat și admirabilă sa mimă plăcut foarte mult.

A urmat apoi d-ra Sida Macri, care cântat romanza „Din-spre ziua tinereții o voce frumoasă”.

Admirabilul prim-bas al Operei Theodorescu, a cântat apoi marea arie și aria din „Veșperi Siciliane”.

D-na Aristia Romanescu, într'un monolog „Biletul”, versuri de dl. Henric Lecca, a dat încă odată proba neprețului său talent. „Biletul” a recitat cu mai desăvârșită artă.

Apariția ilustrei noastre diva Theodorini a fost primită cu entuziasm. Theodorini a cântat, cum numai d-nea să cânte, marea arie din „Carmen”. De numărate ori s'a fost rechemată la scenă la sfârșit a cântat fermecătoarea „Oină” mine până la tine”, dl. Gr. Ventura, pianist-o la piano. D-na Elena Theodorini a fost strălucitoare ca totdeauna. Când parea pe scenă, rechemată cu entuziasm public câțiva ziaristi aruncau din logiștii dide flori, pe scenă și publicul.

Cu d-na Theodorini s'a terminat programul.

S'a reprezentat apoi „Avarul”. Cunoscutul nostru artist dl. Brăneanu a reluat cu cel mai desăvârșit succes rolul Harpagon. Celalți artiști s'au arătat admirabil de rolurile lor. Cităm pe d-na Ciucurescu, d-ra Titu Gheorghiu, d-na vanda, d-nii Sorceanu, T. Petrescu, Căpă Dimitriu, Cernat, etc.

Ultime știri.

București, 15 Noembre. În preț de azi a Curții cu jurați au fost citați Karambulov. El a mărturisit că luna Decembre anul trecut Arșav Botniacov l'au înștiințat despre aliatatul ce era să se facă împotriva regelui Carol. Mitev a făcut o mărturisire.

Londra, 15 Noembre. Generalul Rudle a avut să lupte într'una din aceste, împotriva Burilor care s'ar strimtoareau atât la Harismith, cât și la Frede și Reitz.

Generalul Douglas a mers împotriva cetății Ventersdorf, unde sunt Buri mulți în tabere întărite.

La Petrusberg Buri au prins o patrule engleză, cărei i-au dat de mâncare fel drumul după ce i-au luat armele.

Londra, 16 Noembre. Știri șocante aici spun că țarul nu o boală nav de tifos ci a fost otrăvit de nihilisti. Mulțumită doctorilor ruși, cari au știut îndată ce să facă, țarul se va vindeca.

Bryan a vorbit la Madison-Square, o sală în care au încăput 20.000 de oameni. În afară de sală așteptau 400.000 oameni. Bryan era la un banchet, oferit lui de parlament și era așteptat de acea mulțime enormă, ca să sosească.

Mulțimea s'a înșelat însă, crezând că Bryan, ca dușman neîmpăcat al imperiaștilor, va trece, ca un simplu muritor, în mijlocul ei. Bryan veni în trăsură închisă, trăsură fiind precedată și urmată de jandarmi, așa că marele prieten al poporului a înțeles că se îngrozește de atentatori, ca un simplu rege.

La New-York, Bryan a ținut al 5000-lea discurs din această perioadă electorală. Vocea lui, deși obosită, străpungea cu putere, și lăsa că Bryan este un mare orator, care a fost înșelată.

Oricum fie, Bryan a fost din nou înțeles de Mak Kinley.

Campania electorală în America s'a dus și cu ea au luat sfârșit toate variațiile, au dispărut toate stesgurile și stegurile, toate reclamele adevărat americane.

D.

Comoara de aur.

Povește igienice și de scăparea vieții, scrise pe mizerul și pentru folosul țărânului român. —

De

Iulia Bugnariu Sălăuțanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mâinile noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Moartea părintă. Afară de înădușire încă foarte multe alte împrejurări pot cauza moartea părintă, așa este leșinarea adâncă, apoplexie (levirea de gură), colera, unele atacuri de nervi și altele. S'au văzut deja oameni crescuți de morți, cari și-au venit în fire în micșu. Deci tuturora ne trebuie să știm celele semne, de pe cari se poate cunoaște că oare-cine într-o adevăr este mort.

Învieea morții o arată următoarele semne: răciră și îngălbînirea corpului, sticlirea ochilor și nesimțirea față de lumină, înțepirea membrelor și a fălcilor, încetarea deplină a respirației, a bătăii inimii și a pulsului și în fine arătarea pe piele a unor puncte (pete) întunecate și vârsit, și mirosul caracteristic de cadavru, născut din descompunerea corpului. Să vedem încât pot fi sigure acestea semne?

Din aceia, că corpul e rece, nu putem deduce sigur ivirea morții, întocmai precum căldura corpului nu probează totdeauna aceea, că omul ar fi viu (ar trăi), pentru-că corpul oamenilor înecați în apă și înghețați, ba chiar și a unor oameni vii este rece, pe când corpul unor înădușiți, și după moarte

destul de mult rămâne cald. Deosebite stări de boală, mai ales leșinarea, pot cauza îngălbînirea afară din cald, față de om mort. Atacurile de creri adese ori înainte de moarte pot întuneca ochii și-i pot face nesimțitori față de lumină. Înțepirea de cadavru, ce se arată preste câteva ore după moarte și ține mai multe oare, într-o adevăr e unicul și cel mai sigur semn al morții, dar nu este iertat a pierde din vedere acea țepenie, care este urmarea sigură a cărceilor, înghețării etc.. La leșinare, răsuflarea poate înceta momentan așa, că prin ogînda (sau fulgul) ținut dinaintea gurei nu se poate constata sigur moartea.

Singurul semn sigur al morții sunt petele întunecate și verzii, numite „srelici” cari se arată mai întâiu în regiunea stomachului și a foalelui.

Celea dintăiu măsuri de scăpare la învenindri.

Materii veninoase sau veninuri sunt atari materii, cari ajungând în organismul nostru, de regulă ne cauzează sau moarte sau dureri afară din cale.

Sunt veninuri de plante și de minerale.

Plante veninoase, și între acestea și bureții, țavățam a le cunoaște din cartea de cetire, de pe tabelele de părete și din natură. Veninoase sunt: leușteanul (dafinelul), mătrăguna veninoasă, ceapa cioarei (brândușa) cucuta, tabacul, solanul negru (umbra de noapte), macul și altele.

În cas de înveninare cu acestea materii, cea dintăiu măsură de scăpare stă din aceea că fără întârziare trebuie să-i dăm nefericitului leacuri de vomat, spre scopul acesta să dăm nefericitului să beie multă apă caldă, ear față să i-o gădălim cu o pană de găscă. După această, la înveninare cu bureți, — să i dăm să beie oleiu dulce, sau beutură pregătită din apă zăhăroasă, oleiu și gălbînuz de ou; ear la celelalte înveninări cu plante — apă cu lămăie (citromă), cafea neagră. În tot cazul însă să recurgem după ajutor medical, și dacă nefericitul ar fi în stare afară de sine (fără simțiri), să aplicăm încercările de redăptare.

Preste tot însă să grigim de acea ca nici când și nici într-o împrejurare să nu luăm în gura noastră atari plante, sau alt-ceva, a cărora înșuriri nu le cunoaștem sigur, și cu atari plante, cu deosecire copii, să nu se joace, nici să nu le atingă.

Invenindri cu opium. Aceasta se întâmplă mai des la copii, prin întrebuințarea căpăținelor de mac, pline de opium, de a cărora folosire trebuie să ne ferim, fiind-că acelea înveninează și la îndelunga întrebuințare copiii se ruinează sufletește și trușește slăbesc și și timpesc.

Semnele învenindrii prin opium sunt: amețea, somnolenți, nesimțirea, dăbălașarea mădulărilor, horecătirea; față se roșește buzele învineșesc, lovirea cerilor este sfârșitul decursului.

Spre depărtarea veninului de opium din corp să potrivește mai bine un mijloc de vomare. În cas de lipsă provocăm vomarea prin gădălirea gâtlanului și prin beutura apei de unt. Ca contra-veniu dăm apoi cafea neagră tare; acăsta o putem băga în corp și ajutorul clistirului. Schimbat după cafea putem da beuturi acrițe. Într'acestea însă trebuie să împedecăm pre cel înveninat dela adormire în mod violent: prin scuturare, cataplasme de ghiță pe cap, turnare de apă rece pre corp, ațitarea nervilor de miroș (cu oțet, salmiac), prin aluat de muștar și prin frecările pielii.

În tot cazul însă trebuie să chemăm cât mai curând medical, fiind-că înșuratele mijloace sunt chiar numai mijlocul prim; este însă de lipsă în tot cazul a chema un om expert pentru îndeplinirea ulterioarei tractări până la deplina însănătoșire.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr.-or. români din despartământul protopresbit. al Siriei își va ține proxima ședință Marți, în 7/20 Noemvrie 1900 în școala din comuna Curtacheriu; pe lângă următoarea

PROGRAMĂ:

1. Dimineața la 8 și jum. ore asistare la chemarea Duhului Sfânt;
2. Prelegere practică în școala învățătorului A. Ungurean;
3. Constatarea celor de față;
4. Incassarea taxelor;
5. Cuvânt de deschidere presidial;
6. Reflexiuni asupra prelegerii ținute;
7. Raportul biroului;
8. Executarea concluzelor adunării generale;
9. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare;
10. Extragerea învățăturii morale la temele din „Religie”;
11. Presentarea eventualelor operate sau disertațiuni;
12. Propuneri și interpelări;
13. Fixarea proximei adunări;
14. Alegerea a lor 3 membri pentru autenticarea protocolului și 15. Încheiere.

Siria, 17/30 Octomvrie 1900.

Alexiu Doboș.
președinte.

Calendar pe anul 1901

s'a pus sub presă

și va apare curând în editura

Tipografie Diecesane
(Arad).Material foarte variat cuprinzând:
literatură,

istorie,
afaceri bisericesti,
parte economică,
țergurile,
povește de tot felul

și 22 ilustrațiuni (chipuri).

Între acestea: portretul P. S. Sale Episcopului Goldiș. —

Dintre tablourile dela instalare, Prea Sfinții Episcopi Popea și Goldiș pe pragul bisericii (Imbrăcați în ornate), 8 chipuri cu călăreții și mulțimea mare dela instalare; biserica rom. ort. din Oradea (2 chipuri: exteriorul și înconostasul bisericii!), mănăstirea din Gaiu etc. etc.

— Toate pe hârtie fină, încât ori-care se va pute pune în ramă. —

Prețul calendarului va fi moderat, ca și cel mai sêrac să și-l poată procura.

Celor cari vor desface din aceste calendare, se va da rabat. Se atrage atenția d-lor preoți și învățători.

PARTEA ECONOMICA

Expoziția de vite dela Mercuria.

Duminecă în 4 Noemvrie n. a fost pentru economii români din opidul Mercuria (comitatul Sibiu) și din comunele vecine, zi de frumoasă sêrbătoare economică. Vrednica „Reuniune română de agricultură din comitatul Sibiu” li-a prefăcut-o în sêrbătoare prin arangearea expoziției de vite. Este a 11-a expoziție de vite, pe care acea Reuniune a arangeat-o în cel 11 ani de când există.

Pe largul câmp închis, zis „Târgul de vite”, se aflau deja pe la orele 10 a. m. 120 de proprietari cu 180 vite cornute: vaci, juninci, tăurenți, vițele și boi, și 14 oieri cu câte o grupă de oi.

Din partea comitetului central al Reuniunii erau de față: Președintele Demetriu Comșa, secretarul Victor Tordășian, membrii Dr. Danil P. Barcian și Emil Verzariu, cari au început la orele 10^{1/2} lucrările expoziției

Di președinte a adunat pe membrii juriului în casa dela intrarea în țerg, și aci s'a stabilit lista definitivă a juriului, sub presidenția dlui D. Comșa.

parare și fugă, bou se adăposti în ripa unei vălece, de unde privind la cal îi zise:

— De ce mă lovești, muști și mă alungi? Ce îți-am făcut?

— Pentru-că tu ești bou, ear eu-'s cal!

— răspunse calul.

— Adeca numai din pricina, că nu-'s de un neam cu tine?!

Adeca 'mi mulțumești, pentru-că d'a lungul anului muncesc din greu, ca tu să ai traiu și țigaeală bună!

— Ce! Pentru mine muncești tu, ne-mernicule?!

— Da, eu și neamul meu trudim și ostenim: arând, grăpând și adunând rodurile câmpului: fân, ovês ș. a. pentru tine și căți ca tine, cari așteptați numa din gata fără a osteni mai mult și mai greu decât a ține spatele să călărească pe ele boerul, sau a trage la o căruță goală, pe carea și un vânt bun o poate purta; apoi resplata ție ce-i mai bun. Zeu, pentru o r. splată ca a ta, ori cine, nu-i mirare dacă e ca tine. Sarcină mică la o așa putere, mă mir, cum nu te schilonește!

Venindu-și în fire, calul, nu atăta de ostenit cât de rușine, recunoscându și fapta rea, mai aducându-și aminte de scara plină cu fân și de straița cu ovêsul: se re'ntoarse la grajd, având și puțină frică, că 'i se poate

intempla, pentru sburdalnice, să fie luat puțin la pleasna biciului.

Așa e și între oameni. Câți cai de paradă!... Bietul popor, cât e lungul anului, muncește din greu, adunând, ca să nutrească stătea gurii nesățioase, poporul nu-i aduc nici un folos decât boerilor, mai marilor popoarelor de a călări pe ei, în detrimentul poporului sau și a popoarelor. Și când, bietul popor, își face și el o zi bună, odată în an, să vedeți, câte-un cal de paradă..., eșind din grajdul său..., bine sătul, adăpat și împodobit, cum tulbură voia bună a tuturora, până și a celor pacnici și numai din simplul motiv că: nu sunt de un neam cu el, eventual cu el.

G. Bodnariu.

POEVSTEA

Unei Coroane de oțel.

Scrisă anume pentru țărânlime.

de

GEORGE COȘBUC.

XVII.

Soldatul rănit are nevoie de mângăere, cel slab de încurajare, iar cel vrednic așteaptă laudă.

Domnitorul a avut nu numai o deosebită dragoste să mângăie pe răniți, dar mai ales și-a făcut obiceiul, pe timpul rășboiului, să meargă pe fie-care zi prin spitale să vadă răniții.

Își iubia flăcăii, și i-se sfîșia inima văzându-i perind, fără să le poată ajuta. Și nu numai de Români, ci și de Ruși și chiar de Turci purta grije tot deopotrivă.

În spitalele noastre, de pe lângă Plevna, Turcii răniți aveau tot aceeași îngrijire ca și Români, mai ales că noi sintem din fire mai îngăduitori și mai buni cu sufletul, și apoi voiam să arătăm lumii, că nu suntem sălbatici cum se străduiau dușmanii să ne scoată nume. Multe rele ne-au spus Turcii după rășboiu, birfindu-ne ca dușmanii biruiți, dar asta una ne-au lăsat-o curată ca soarele: că ne-am purtat cu ei mai bine de cum au fost ei vrednici.

După fie care luptă Domnitorul alerga la spitale, fie ziua, fie noaptea, pe vreme bună ori pe viscol, ca să vadă cu ochii cum sunt îngrijii oștenii. Și erau vrednici de milă și de iubire bieții noștri băeți, că se băteau cu inimă. Ar fi fost vrednici să-i purtăm pe palme și să-i calcăm în stin, pe timpul rășboiului, dar nu era cu putință.

Se ducea pe la paturi, întreba pe răniți ce dureri au, îi mângăia, le puneă decorațiuni pe piept și ruga pe doctori să aibă în părinteasca pază pe răniți. Iar oștenilor le creștea inima, văzând cum Domnul țării le pipăia rana, le desmerda fruntea ca o mamă copiilor ei și însuși le aducea paharul cu ceaiu și însuși gusta dintăiu din ceaiu cu lingarița și apoi îi da flăcăului.

Când vedea pe vr'unul într'un pat prea tare, porunceă să i-se aducă pafe; aducea El însuși câte o plapomă și învelea pe câte unul, le ajota să se rădice și să-și pue iarăși capul pe pernă. Și când mai dîntu începuse, răniții se siliau să se ridice în pat, văzând pe Domnitor intrând, — că nu voiau, bieții, să stea culcați în fața lui. — El îi opria: „Nu te ridica, dragul meu”, zicea, „când sunteți sănătoși Mă ajutați voi pe Mine, iar acum trebuie să v'ajut Eu pe voi!”

Cu ast-fel de Domn nu era lucru de minune că mergeau băeții la rășboiu ca la nuntă, cum zice Peneș Curcanul. Iar ce aveau oștenii pe inimă a spus-o așa de frumos un puiu de dorobanț din Putna. Pe acest dorobanț l-a întrebat doctorul glumind: „Ia spune, prietene, e bun om Domnul Carol?” Iar dorobanțul, dând din cap: „Bun dom'le doctor! Să-L ție Dumnezeu! Pentru

Ca secretar-raportor al juriului a fost ales dl Ioan Moța. Constituit astfel juriul, juriul au primit câte o listă, pe care să-și însemne fiecare toată vita din expoziție pe rând, proprietarul ei, soiul, etatea, și fiecare să-i dea o notă, că e, după părerea lui, vita vrednică, foarte vrednică, ori nevrednică de premiu, c'apoi la urmă, pe temeiul însemnărilor făcute de toți, să se aducă hotărârile, că anume, cari vite să fie premiate?

Cea dintâiu vită, la care juriul, însoțit de mult popor, a ajuns, a fost un tăurenciu frumos de soi Pinzgau, al dlui Dum. Iridon (Apoldul-săs.) Dl profesor D. Comșa, președintele Reuniunii și al juriului, a folosit privilegiul pentru a da economilor de față, pe scurt, cele mai de lipsă lămuriri, cum să cunoască o vită de Pinzgau dacă e de soi curat, ori o corcitură mai mult ori mai puțin depărtată de soiul curat. A fost o mică prelegere economică, ținută ca deschidere a expoziției înșasi și ca începere a lucrării juriului.

D-l Comșa arată, cari sunt părerile lumii economice azi asupra soiurilor de vite, cum între aceste soiuri un loc din cele mai de frunte îl țin azi vitele de soiurile Pinzgau și Bern, ca vite cărnoase, blânde, ușor de ținut, fiind tare mănăcioase, porcoase, cum se zice, vacile tare lăptoase, și cari pentru însușirile acestea, sunt mult căutate și plătite cu prețuri înalte, uneori chiar întregite, ca cele de soiul nostru alb. A arătat cum se face mare deosebire între vită curată ori tare aproape curată, și între corcitură, și cum această deosebire se simte la preț, fiind o vită numai ceva depărtată de soiul curat, îndată cu zece ba și cu 100 florenți mai ieftină, ca cea curată. Și asta cu drept cuvânt, pentru-că prin corcire (împreunarea vacii de soiul curat cu un taur de soiul mai de rând), fătul va mai avea numai o parte din însușirile deosebite de prețioase ale neamului său curat după mamă, ear' în parte are însușirile mai slabe ale soiului mai de rând din neamul tatălui. O vițea corcită, poate să dea și ea un vițel doi, aproape tot așa de bun ca ea și mama ei cea de soiul, dar' cei mai mulți vițeli vor fi cu mult mai prețioși, ear' vițelii vițelilor ei, prin mai departe corcire, vor fi și mai slabi, încât abia se mai

poate zice că se trag din neamul bunicei lor! De aceea se ține așa mult la soiul curat. Și soiul se păstrează curat (ear' intru cât s'a cam corcicit să îmbunătățește), prin ținerea vacilor la tauri de soiul curat!

Semnele vitei de Pinzgau curat. Întâiu se caută vita în gură: pe limbă nu-i iertat să aibă pete, ci limba ei să fie curată, bătând în culoarea cărnii; pe nas (bot) nu-i iertat să aibă pete închise, ci nasul ei să fie galben într-o culoare; perii din giurul botului și pe bot, nu-i iertat să fie negri, ci earăși blonzi (galbeni); capul să fie întreg încheșat în per închiș, roșietic, și nici o pată albă pe el; pe ochi nu-i iertat să fie pete negre, nici perul din jurul lor să nu fie negru! Coarnele să-i fie scurte și groase, virful lor să nu fie cu pete negre ori chiar negru de tot, ci tot deschise, galbene; pe spată, începând de la spetii, să meargă spre coadă o fașie albă, la început mai îngustă, de 3—4 degete, apoi lățindu-se mai tare, ca de-o palmă bună pe unde-i mai lată; dacă-i tare lată, nu mai e semn de soiul curat; coada să fie albă de tot până jos; pe picioarele dinapoi trece, venind de dinapoi înainte, o fașie albă, un brâu, peste pulpă, dar' nu prea lată fașia, deci picioarele dinapoi să nu fie de sus până jos roșii; sub foale să meargă de la piept începând o dungă albă, cum merge și pe spate, dar' acea dungă să nu fie lățită până sus pe laturile foalelor, pe coaste chiar, ci numai pe sub foale; petele albe pe coastele vitei, sunt semne de corcire; sub coadă coboară în jos o dungă albă lată, din care se rămurese apoi și brâncile (fașiile) ce brăzdează pulpă; unghiile la soiul curat Pinzgau sunt și ele galbene, deschise; cumpărătorii pricepuți spală unghiile ca să vadă de deschise ori negre! — Acestea ca însușiri ce se caută deosebit la soiul Pinzgau, ear' însușiri ce se caută atât la Pinzgau, cât și la ori-ce alt soi de vite, sunt următoarele: șoldurile să fie largi (late), și puțin înclinate, dacă e să fie vită bună, însușire ce se caută la tot soiul de vite, căci pe șolduri strâmte încap carne puțină, vacile cu șolduri strâmte au nașteri grele, taurii cu șolduri strâmte prăsesc feți slabi; picioarele dinainte să fie cât se poate departe unele de altele, căci asta e semn de piept larg,

puternic, ear' unde e piept voinic, puternic, capul să fie mic, iacă de ce: din taur cu cap mare sau vacă cu cap mare, sau amândoi cu cap mare, se va naște vițel cu cap mare, și fătatul va fi foarte greu, primejdios chiar pentru vacă, dar' și boii de tras, cari au cap mare, greu, sunt mai grei la mișcare, decât cei cu cap mic, ușor. La tauri deosebit (dar' și la alte vite) spinarea să meargă cam oabla, numai puțin încovoată, ear' de-a fi dela spetii dinainte dintr'una căzută în jos, formând aci un fel de șea, taurul nu e bun, căci și boii prășiți prin el vor fi așa, nevoși, fără putere în spinare.

Toate acestea d-l profesor Comșa le arată și cerceta la tăurenciul în giurul căruia erau adunați, arătând intru cât intrunește el fie-care semn din cele prescise, ori nu. La urmă a întrebat de familia, din care se trage tăurenciul, ca să afle că mama lui oare a fost de soiul curat și ținută la taur de soiul curat ori nu? Căci nu-i tot atât că vaca a fost ținută la taur de soiul curat ori nu? Căci nu-i tot atât că vaca a fost ținută la cutare taur privat poate corcicit, ori la unul d. e. comunal, oficios dovedit ca soiul curat.

Fiecare vită avea la cap o tăbliță cu numărul său și numele proprietarului și numărul grupei; aci se striga tuturor numărul vitei, numele proprietarului și etatea vitei, apoi că e de soiul sau corcitură, și fiecare jur își însemna în coala sa și dădea vitei o notă, un calcul, că o crede vrednică de premiat ori nu.

S'au luat ast-fel odată în vedere și prețurile vacile de prăsilă, apoi tăurencii și juncile, după ei viteii, și în urmă oile. Au fost expuși și boii și junci, dar' aceștia nefiind luați în combinație pentru premiare, au fost numai priviți de juriu, fără a-i însemna și clasifica.

Lucrul acesta, privirea și prețuirea, spuse aci în câteva cuvinte, a durat la cele 170—180 vite (afară de boii), mai mult de 3 ore depline.

Juriul apoi s'a retras în localul băncii române „Casa de păstrare în Mercuria” și după o dezbateră de vre-o jum. oră, în care, la propuneri deosebite și cu votare, s'a stabilit împărțirea premiilor.

Stabilită fiind de către juriu lista celor ce aveau să capete premii, juriul în frunte cu președintele Reuniunii, cu secretarul și membrii din comitet, au eșit în curtea casei, și adunând aci pe exponanții în jurul lor, d-l Comșa, a introdus împărțirea premiilor cam cu următoarele cuvinte:

Comuna Mercuria a intrunit azi un frumos număr de economi, bătrâni și tineri, din loc și din comunele vecine. A fost o luptă de întrecere, în care s'a răboit munca și dibăcia economică. Biruitorii din întrecerea de azi vor fi în curând sărbătoriți și cinstiți aci în fața tuturor, dându-li-se premii. Cei învinși vor eși altă-dată și ei biruitori, și cu toții vom da înainte! Și mai avem folosul, că aci ne-am putut schimba unii cu alții povețe, de cari ținându-ne în gospădăria vitelor noastre, să sporim cu toții în avere. Scot deosebit la iveală, că D-voastre ați fost dedați din moși-strămoși a ține vite multe, dar' mai de-așa; azi am văzut însă vite, cari prin trecerea ce o au față de vitele noastre de soiul slab, vă grăesc respicat, că trebuie să ne silim să mai schimbăm lucrurile: vită de soiul, mănăncă numai cât o altă vită, dar' preț are cât 2—3. În vreme ce ale noastre abia la 3—4 ani le poți vinde cu 60—70 fl., cele de soiul le vinzi cu atâta ca vițel sub un an! Ear' când sunt mari, iei 200 fl., ba și 230, 240, 260 fl. pe una.

Aici în Mercuria este o vacă Pinzgau pe care stăpânul ei capătă 350 fl. Unii pomenit pe-o vacă de-a noastră albă, preț? Omenii nostri zic: tocmai pe aceea să le luați, că s'a scumpește că folos aduc cu atât mai bogat! Îndată la cultivarea bucatelor în măsură multă trinsă și în schimb mai multe nutrețuri ficiale: trifoiu, luțernă, — și multă tuturor pentru participare. „Cei ce nu capătă bani, vă veți duce îmbogățiți păite și auzite, în cunoștințe bune!”

Pentru vaci de prăsilă premiați l'a capătat dl Cabdebu, proprietar în Mercuria, cu o prea frumoasă vacă Pinzgau, adusă aci cu toată milia ei: 2 junice, una de 2 $\frac{1}{2}$ ani de 1 $\frac{1}{2}$ ani și o vițea de 2 $\frac{1}{2}$ frumoașe, curate, grase. Dar' dl Cabdebu neprimind premiul, s'a dat departe, și așa au capătat pentru premii de câte 10 coroane: Al. T. și Nic. Dobrotă (din Poiana) și Ge. Muntean din Mercuria; — premii de câte 6 coroane: Iacob Beu (Apoldul rom.); — premii de câte 5 coroane: I. Flecă, Spiridon Fleșeri și D. Muntean (toți din Mercuria); — de câte 3 coroane: V. Neșsa (Apoldul rom.) Ar Bogdan (Dobârca), M. Tro. (Ludoș);

Pentru tăurenci și junice premiați de câte 10 coroane: P. Maniț (Dobârca) și Dl Iridon (Apoldul săs); cu câte 6 coroane: P. Câmpian și G. (Mercuria); cu câte 2 coroane: I. (Ludoș), Ana Tăran (Apoldul rom.)

Pentru vițeli și vițele: cu câte 6 coroane: Laria Beu și I. Muntean (Apoldul rom.); cu câte 4 coroane: Muntean, N. Preșecan (Mercuria), Fleșeriu (Ap. r.); cu 2 cor.: I. (Mercuria).

Pentru oi și berbeci și noiștii: cu câte 10 coroane: Dl Ivan (Apoldul rom.); cu câte 6 coroane: M. Popa (Ap. r.), I. Dobra și I. (Rod); cu câte 5 cor.: I. Fleșeriu, Oltean, Moise Bărsan, N. Stănescu, N. Bozdog (Ap. r.); cu câte 3 coroane: Iacob Beu, N. Oprea (Ap. r.), M. Șer (Mercuria). Adecă: toți cei expuși oi, au fost premiați.

Președintele a încheiat apoi câteva cuvinte expoziția, ear' dl Iridon, topop I. Droc, a mulțumit comitetului Reuniunii, pentru-că a făcut Mercuria bucuria, a pute saluta această niune azi cu expoziția sa acolo.

Starea țarinilor.

Până la 31 Octomvrie, după rapoartele sosite la minister — starea climatică era următoarea:

Ploile căzute aproape peste tot în jumătatea a doua alui Octomvrie, au muiat pământul ce fusese prea uscat, urma căldurilor ce-l uscaseră prea înainte, așa de bine, că în acest timp garii dând repede pe lucru au gătit toți cu sămănatul de toamnă.

Bucatele de toamnă, priindu-le pe deja până la 31 Oct. răsariseră frumoz peste tot locul. Chiar și acolo unde urma secetei de mai înainte, răsar numai petece pe holde, ori nici decît, ploii s'au îndreptat.

Dar' mai sunt ținuturi, în care lipsa de ploaie, holdele n'au răsarit încă. Rapița, în urma secetei și a fetei lor insecte (goange) ce au atacat-o în sură mare, a perit aproape toată.

Nepii de nutreț și cei de sălar (la 31 Oct) aproape toți scoși și apăși în mormone pentru păstrare.

Viile încep a le așeza și copaci pentru iarnă.

Pășunile s'au înciripat în urmă lor, încât dau hrană mulțumitoare vitelor.

un om ca el nu-ți pare rău că trăești, dar nu-ți pare rău nici că mori!”

Vroind să cruțe sănătatea oștenilor, El se străduia să le înlesnească viața, după cât îl lertau împrejurările. Nu vi le pot înșira toate însușirile acestea, dar vă spun una ca să vă judecați pe toate.

La șanturile de dinaintea redutelor turcești se schimbau străjerii noștri dimineața. Turcii erau la o asvirlitură de băț și trăgeau spre flăcăi în vremea schimbării străjilor.

Bieții străjeri aveau grea viață. Nu e glumă să stai o noapte întreagă, pe viscol și pe ploaie, sub ochii Turcilor.

Domnitorul într-o zi — pe vremea când ploaie săptămâni de-ardindul — a găsit corturile ambulantei pline de bolnavi. Erau tot strejeri din șanturi. Multora le degeraseră picioarele așa de rău, că doctorii trebuiră să le spintece cismele, ca să le scoată picioarele din ele.

El i-a îmbărbătat și i-a mângâiat, apoi dete poruncă să se schimbe de aci înainte mai des străjile prin șanturi.

Și s'au schimbat mai des, cu toate că printr'asta se sporise alergătura și grija ofițerilor.

În toate scrisorile Sale, Domnitorul se plînge într'una de soarta oștenilor, și nu era scrisoare în care să nu pomenească de ei, cu tînguire și cu rupere de inimă. Și

chiar când le mergea bine flăcăilor, El tot se plîngea, că „soldații Mei sufer grozav”, și-i lăuda mereu și iarăși îi plîngea. Asta e obiceiul inimii părinților, care se tem și de umbră și de soare că le-o face rău copiilor lor.

Odată, prin spitale, întrebând, după obiceiul, pe oșteni, ce le pofteste inima, că li se va da tot ce li se poate da în tabără, oștenii sficioși și mulțumiți cu puțin, îi răspunseră: Nimic, Măria Ta, avem de toate. Dar ici colo câte unul a răspuns, că ar vrea o țigară.

El nu s'a gândit la asta, căci nu fumează, și n'a zis nimic atunci, dar a scris fără preget la București, și la vr'o câte-va zile a sosit o mulțime de tutun trimis de Doamna Elisaveta. Tutunul s'a împărțit celor de prin spitale, ca să le fie pe multă vreme: cât a rămas s'a împărțit flăcăilor din tabără.

Cine fumează, pricepe ce bucurie a fost pe cei din spitale, având tutun: își mai alungară uftul, se făcuseră mai vorbăreți și suferiau durerile mai în liniște.

Era un lucru de nimic, la urma urmei. Dar inima îngrijită și bine-voitoare tocmai dintr'asta se cunoaște, că nu trece cu vederea, ba chiar pândește toate lucrurile fie cât de mici, cari pot face bucuria altora.

O direcție greșită în demersul conferințelor noastre învățătorești.

Cu drept cuvânt se poate zice, că conferințele învățătorești sunt o școală de repetiție a învățătorilor.

Scopul acestor conferințe e în-deobște cunoscut: Sporirea și răspândirea de cunoștințe necesare la educațiune și instrucțiune și apoi introducerea ameliorațiunilor reclamate de metoda modernă și respective dis-cuțiunea metodului de propunere a cunoștințelor sus-amintite.

Dacă examinăm mai de aproape acest scop — așa zicând dublu al conferințelor noastre — ajungem la aceea, că celea amintite în locul prim adevărat sporirea de cunoștințe necesare la educațiune — învățătorul și-le poate câștiga, mult, puțin și prin arguina-i proprie: studiind.

Voiu a zice, în est-mod își câștigă teorie; nu însă tot așa putem zice despre modul pe aplicare al acelor cunoștințe și respective despre metod. Și nu pentru-că metoda după care atâta ne sbuciumăm nu ni-l putem însuși numai din carte ci experianță, făcând și văzând și pe alții cum proced în anumite cazuri.

Și fiind metoda de o remarcabilă, capitală importanță, pentru reușita instrucțiunii cred că nu va fi de prisos să relevăm ținuta ce o iau unii din învățători față de aprobarea ori reprobara metoda respectivului învățător propunător în conferințele noastre învățătorești!

Știm că metoda veriează în infinit, va să zică fie care învățător își are metoda sa, cu care crede că e în stare a face mai mult progres. Unii însă se vor apropia de adevăratele principii pedagogice mai mult, alții mai puțin.

Deci e foarte natural, ca în învățămînt să dăm de lacune, neajunsuri metodice.

Aceste lacune metodice apoi — în parte — au să fie suplinite respective paralizate cu ajutorul conferințelor învățătorești.

Acum se ivește numai întrebarea, că oare prin modul cum decurg azi unele din conferințele noastre învățătorești se paralizază, ameliorează acelea lacune metodice ori nu?

După a mea modestă părere nu! Eată cauza:

Dacă vom cerceta și cercetând vom fi cu atențiune la modul, chipul în care decurg unele din conferințele noastre, va trebui, cu durere, să constatăm nu numai că lacunele — erorile metodice nu se îndreaptă, suplinesc, ci se trec cu vederea după toată forma.

Ba ce-i mai mult!

Câte pe unul — care „unul“ se socoate pe sine din „elita“ dascălăscă — deși metoda îi băjbăie de erori, mai e încărcat și câte cu o „recunoștință protocolară“.

Și toate astea pentru-ce?

Simplamente pentru-că Petru nu e Pavel și Pavel nu e Petru.

Mergând trebile pe astă coardă — e ușor de înțeles, că lucrul se ia d'andocasele, adevărat unde e nevoie de o critică mai serioasă, acolo lipsește cu dese-vârșire, — și din contră.

De aci apoi slăbănogia se ridică la valoarea de merit ear meritul degenerează în demerit.

Ar fi timpul și locul ca barem dintre noi să dispară odată „hatlurile“ dându-i-se fiecăruia aceea ce se cuvine.

Prin asemenea procedeu conferințelor — intrunirilor noastre didactice nu li-se dă importanța cuvenită. Prin urmare nici nu pot purta numele de adevărate conferințe.

Prin conferințe mult putem câștiga dar în forma de mai sus necum se câștigăm ci pierdem și ce avem.

Servească și numai acestea de un „memento“ acelor cari în primul loc sunt chemați a paraliza asemenea curent greșit ca să nu zic detestabil căci: Ori-ce lucru își are măsura sa și anumite limite!!

Socodor, la 4 Octombrie n. 1900.

Ioan Crișianu,
învățător ortodox.

O mare primejdie.

Din darea de seamă a Consistorului mitropolitan către Congresul național bisericesc vedem că în anul 1896 în mitropolia gr. orientală română erau 1,671.805 suflete; la sfârșitul anului 1899 au fost 1,686.652, suflete. În trei ani o creștere deci de 14.557, ceea-ce pe an însemnează abia 0.8%, va să zică mai puțin de un om la sută. Numărul acesta trebuie să ne cutremure pe toți. Eată de ce: un popor care vrea să trăiască, să țină pas cu celelalte neamuri, trebuie să sporească pe an cel puțin cu 2 la sută.

E rău că nu s'a spus în Consistorul mitropolitan și pricina acestui spor atât de încet. După câte știm însă, mergem încet nu pentru-că nu s'ar naște destul Român, ci pentru-că grozav de mare e numărul morților. *Indeosebi mor copiii.* Vine câte-o boală și până să bage de seamă stăpânirea, chemată a leului grabnic, abia pe la o casă două se mai găsește câte un copil mic.

Eată un lucru asupra căruia nu putem îndestul de mult să stăruim. Să atragem luarea aminte întâiu de toate a părinților, legându-le de suflet să-și îngrijească mai bine copiii; să-și păzească de răceală, să-și nutrească bine... Lumina din ochi să le fie, ca altfel perim numărând zilele.

Ne îndreptăm în al doilea rând către învățători. Nu e familie în sat, cu care ei să nu aibă legătură prin copiii cari umblă la școală. Să învețe deci pe copil în școală cum să-și îngrijească de sănătate: cum să se îmbrace. Mai ales copiilor din clasele mai înalte, a celor din școala de Duminecă, învățătorul să le țină prelegeri în regulă, că zadarnic îi va îndopa cu carte numai: dacă nu-și în-

vață cum să-și păstreze sănătatea și nu va trimite prin ei sfat și celor de acasă, vai de noi toți!

Mai mult chiar. *Învățătorul să meargă pe la casele sâtenilor și un singur privilegiu să nu lase fără a-și povățul și a căuta ca prin sine să se convingă dacă țeranii și urmează sfaturile date.*

Cât despre *preoți*, e arăși pot face mult. Să nu fie adevărat numai purtători de grije în cele sufletești poporului, ci ca *părinți adevărați*, la fiecare privilegiu să aducă aminte sâtenilor datorită ce o au față de sănătatea trupei. *Chiar în predică trebuie să cuprindă sfaturile de acest fel.* Mai mult chiar: să aducă vorba chiar în sinoadele protopopești, unde fiind și aleși satelor de față, își pot mai bine da seamă de răul ce bântue ispitindu-se mai de aproape, mulți împreună vor ști să ghicească și calea pe care purcezend se poate aduce lecuirea.

Tot așa și învățătorii: să ia la inimă afacerea, și în *adunările lor de peste an* mai presus de toate asupra ei să se sfătuiască. Pentru-că zadarnic vor ști ei meșteșugul de a învăța pe copii a scrie și a ceti, căci — *răul crescând* — azi mâne se vor pomeni cu școala goală.

De *doctori* pomenim, unde ei sunt Români: să-și facă datoria nu de sila legii, ci cu *dragoste pentru neam*.

Altminteri trebuie s'o spunem: sâtenii nostri nu prea se duc bucu-roși la doctori. ori se duc *târziu*. Rău fac! Cei cari trăiesc în atingere cu poporul, să li-o spună zilnic, să nu li-e fie necaz de bani ce trebuie să dea la doctori, că boala nu babele ci doctorii trebuie s'o vindece.

Un alt rău pe care ni-l descopere Consistorul mitropolitan, este *sporirea căsătoriilor nelegiuite*.

Sunt unele ținuturi unde răul acesta bântue ca ciuma; abea mai găsești o casă de nou întemeiată unde să se fi cerut binecuvîntarea dumnezeiască. Nu, ci țeranii nesocotesc cele sfinte și se mulțumesc numai a merge, ca și cu o vită vindută, la casa satului, la „protocol“. În alte părți nici atâta nu se face, ci nemernicii sporesc numărul copiilor nelegiuți.

Eată încă o afacere asupra căreia trebuie să ne oprim cu toții: învăța-

Poesii populare.

(Din Zorlențu-mic.)

Pân' a fost lelița mică,
Era hădă și urtă,
Dar acu dac'o crescut,
Doamne, mândră s'o făcut.
Când o vîd și eu mî mir,
Par că-i pup de trandafir.
Dar' mândră cum să nu fie,
De mult apotica știe;
Mândră cum să nu se facă
Cu albele din uiagă.
Piin 'i capul de zărzele,
Care dă tot ban' pe ele,
Ear' când banii nu-i ajung,
Strănge oașle din cuib
Caută cuibul în grădină
Și le ia de sub găină,
De le vinde unde poate,
Pe prostii de câte toate,
Mândră-i, Doamne, și făloasă
Că cu ele ea-i frumoasă;
Mândră-i, Doamne și să ține,
Că cu ele îi stă bine.

Frunză verde lemn pălit,
Fetele-mi zic că-s urt
Dar' de asta nici nu-mi pasă,

Că nici ele nu s' frumose,
Că frumoasă dac'ar fi
Ele nu s'ar rumeni.
Eu-s urt dela natură
Nu-s frumos din spălătură,
Că-s urt, nici nu-i nimica
Nu-s frumos din apotică
De-asta n'aibă grijă ele;
Dă-mi și mie rumenele,
Sericea și albele:
M'oi mîngi și eu pe pele
Să mă fac frumos ca ele.

Nici o mândră n'am avut
Ș'am trăit cum am putut
Și acu de n'oiu avé,
N'am să per fără de ea,
Că nici cei cu mîndre multe
Vîd că nu-s cu stele 'n frunte
De-ai iubi chiar șapte sate,
Nu mai faci decât păcate.
Pentru ea nu-ți sparge capu,
Las'o 'n foc și s'o ia dracul;

Compuse de: Nicolae Tricu,
june econom.

Constantin și draguță-sa.

(Baladă populară.)

— Trandafir dintre tulpine,
Unde meri, mîi Constantine?

— Frunzuță din foișor,
Mă duc mândră să mă 'nsor;
Jos în jos la Bîlgărad,
C'aci la noi la Ruscior
Până-i lumea nu mă 'nsor,
Că mă știu că sunt dator,
Și mă țin de prădător,
Măcar io că nu-s dator
Decât prețul la doi boi,
Vre-o cinc' sute de lei noi.

De prădat, n'am prea prădat,
Făr' mândra mi-am îmbrăcat
Până 'n urmă m'o lăsat.
Că cin' n'are noroc n'are
Decum naște până moare.

— Constantine, dragul meu,
Nu te duce 'n Bîlgărad
Că ș'acia merg cu drag...
Vină de mă ia pe mine
Să te scot din datorie
Să-ți dau casă și moșie,
Ca să ne treacă de dor,
Că dorul e mare căne
Peste multe dealuri vine,
Și d'unde s'așează bine
Nu'l mai poate scoate nime;
Nice popa cu slujba,
Nici babe cu ferma,
Că dorul unde se pune,

Face vieața cărbune,
Și la mine pusu-s'o
Dar' nime nu l'a putut
Să l' scoată, ori ce-am făcut,
Făr' bade tu scote-li-i
Dacă pe m. ... i peți,
Și de el tu m. ... pa,
Dacă, bade, ni-...
Bade dorul ce mi-ai ... t,
De mult l'aș fi alunga,
Dar dă, mi l'ai fermecat,
Că unde-ți l'ai lasat,
Tot acolo șezt și-o stat.
De cumva nu mi-i lua
Și cu alta ti'nșura,
Cu alta ti-i cununa,
De-a fi mai bună ca mine,
Dumnezeu vă deie bine;
De-o fi una mai urtă
Dumnezeu te pedepsească
Până mîni să nu-ți trăiască.
Bade, când îți cununa,
Te-ajungă durerea mea,
Ca să-ți rupă inima,
Rupă-ți-se 'n opt și noă,
C'ai avut drăguțe două,
Nici pe una n'ai luat,
Făr' cu doru ne-ai lăsat,
În dor, bade, și 'n bănat.
Grijește, hădiță, bine
Că nu știți doru ce face,
Face pe mândra de zace.

tori, preoți și ori ce cărturar, pentru că răul bântue neamul nostru, eăr cine ține la mărirea neamului său, trebuie să se gândească și la înlăturarea re-
lelor ce-l bântue.

Preoții prin predici și mai ales prin purtarea lor morală, fiind pilde vii sătenilor, să ridice cugetul și simțirea credincioșilor; să întărească în ei dragostea pentru cele bisericesti, ca astfel în sat drept ticălos să fie socotit care calcă o singură poruncă bisericască.

Lucrurile bisericesti și toate întocmirile ce se întemează pe legile dumnezeesti să fie păzite cu sfințenie de noi toți, căci altfel soarta Sodomei și Gomorei ne ajunge.

(„Bis. și Șc.“).

Rusu Șirianu.

Probleme actuale în instrucție și educație.

Disertație citită de d. n. l. avocat Ilie Trăilă în adunarea învățătorească din Oravița.

Dacă clasicul verdict, ce l'a dat Quintilian în opul citat: *Ego sic scribendum quidque iudico, quomodo sonat; hic enim est usus litterarum, ut custodiant voces et velut depositum reddant legentibus* (Eu socot, că așa trebuie scris precum e sunetul, căci acesta e rostul literilor, ca să păstreze graiul și ca pe un deposit să-l redea cetitorilor), dacă acest ideal, această lege fundamentală a ortografiei nu s'a putut executa în întreg cuprinsul său dela Quintilian până acuma, cauzele aparțin domeniului istoric, dar acum în veacul luminilor putem considera această întârziere de o neglijență păcătoasă, mult păgubitoare educației poporului și culturii preste tot. — În Franța consiliul suprem școlar — precum spun jurnalele, a acceptat proiectul de simplificare a ortografiei făcut de d. Clairin, un simplu muritor și dînsul și la însărcinat cu elaborarea unei gramatici noi, care încă în anul viitor se va introduce în școală.

Academia franceză se vede că se dă pîrului, că în ședința din 21 Septembrie a. c. comisia dicționarului s'a constituit în comisia de ortografie.

Vorba mea, tot alții trebuie să ne meargă înainte pe toate terenurile; noi preferim imitația, plagiatul, noi n'avem curajul convingerii proprii, a credinții în puterile noastre și a inițiativii, ei ne refugiem comod dinaintea spiritului reformator al veacului — la spatele consistoriilor și academiilor.

Curajul numai, d-nilor învățători, și rupeți vâlul vrăjii, ce ne ține oblojiți, de nu mai avem bun simț și considerare la proprietățile poporului și la înclinările lui.

Pe scurt și ca să ne înțelegem bine, ceea ce aș dori este să dăm poporului modul de a putea scrie cu înlesnire limba sa, ridicând la putere de legi și formele gramaticale adoptate de popor fără excepțiune, ca să nu se bată în capete graiul general cu gramatica, și apoi, în zisa unei învățătoare din Germania, să deprindem copii mai mult la stilizare decât la gramatizare.

Eară ce privește celelalte discipline să ne mărginim a pune numai fundamentul cunoștințelor în școala elementară, căci instrucția mai naltă și așa e rezervată școlilor superioare de specialitate și autodidacticei. Din contră să se cultive morală cu toate mijloacele posibile, căci aceasta e mama virtuților, fără de cari știința moartă este. De unde putem pune axioma: *Mai multă educațiune de-cât instrucțiune copiilașilor.*

Am zis că autodidacțiilor le este rezervată o mare parte a instrucției, pentru-că aceasta stă mai presus de înțelepciunea școlară, și pe care în cele mai multe cazuri o sufliă vînturile vieții practice. Autodidacției trebuie să-i recunoaștem cel mai însemnat rol în dezvoltarea spirituală a indivizilor și copiii trebuie îndreptați de mici la acest metod, pentru că independența și originalitatea cugetărei pe această cale se câștigă mai cu siguranță; exemplele sunt atât de numeroase încât s'ar putea cu bun temeiu ridica acest asert la axioma. N'avem decât să cetim biografia oameilor mari și ne vom convinge perfect de acest adevăr. Când omul e aruncat în valurile vieții, când e lăsat în puterile sale, ael capital de cunoștințe elementare, câștigat în școală — dacă la pus bine în sufletul său, îl va înmulți de sigur și-l va ridica la o potență covârșitoare decum ar produce școala pentru că omul lăsat în puterile proprii, e în stare uneori să facă minuni. — Omul numai prin sine însuși se face om. — Dacă se face bun prin sine se face, dacă se face rău eară prin sine se face. Înțeleptul poet flozof Brahma a zis înainte cu mil de ani:

„De faci v'run păcat îl faci dela tine

Și tot de la tine faci și ce i bine.

Tu însu-ți ești care păcătuiești,

Tu însu-ți care te și pocăiești!

Tu însu-ți ești bun, tu însu-ți ești rău,

Tu însu-ți ești Mântuitorul tău...

Pardona-ți, d-nilor, că v'am intrătinut prea mult cu niște chestii, despre cari d-voastră a bună samă sunteți mai bine clarificați decât mine, — dar deși părțile mele nu au în fond meritul a nescarova adevăruri necunoscute și expunerile mele nici în formă nu ating nivelul științific, au însă înțelesul accea totuși, ca d-voastră să fi-ți informați și despre opinia noastră, cari

observăm și medităm cîte puțin despre educațiune și instrucțiune, decât cari mai însemnate și mai grele probleme pe lumea asta nu prea cunosc; și de acea mărturisesc și cred eu, că un învățător bun pe lângă știință trebuie să fie și cu dar dăruit.

Seusați, că în loc de o scurtă bineventare și întipinare ospitalieră v'am plictisit prea îndelung, v'am răpit vremea scumpă de la lucru și am contrabandat o formală disertație selbatică afară de program.

Primiți încă odată espediența celei mai călduroase bucurii că ne-ați onorat cu prezența d-voastră și Vă doresc bun spor lucrărilor ce Vă stau înainte. Să trăiți!

Mac Kinley și Bryan.

Duelul oratoric dintre cei doi candidați la președenția Statelor-Unite, s'a isprăvit prin realegerea lui Mac-Kinley.

În vremea campaniei electorale, care durează de trei luni, a bîntuit, în profitul doctorilor, o adevărată epidemie de laringită.

Candidatul la președenția republicii, este cuprins, incontestabil de o explicabilă spaimă, la gândul că el poate fi chemat să domnească peste mai bine de 70 milioane suflete.

El trebuie să lămurească mulțimei programul său.

Aderenții își fac datoria. Fie-care din candidați apare în admirațiunea partizanilor săi, ca americanul cel mai ales, cel mai genial și cel mai demn, ce a existat vre-o dată. „Dați votul vostru pentru Mac Kinley, părintele prosperității, părintele coloniilor și părintele dolarului de aur — strigau unit. „Alegeți pe Bryan, adevăratul prieten al poporului și adevăratul dușman al trustrarilor“ — strigau alții. „N'alegeți de cât pe Mac Kinley, care a adus țara la glorie, care a făcut-o așa de bogată, că bătrîna Europă vine, în genunchi, să ceară împrumuturi de bani Americii“. În fața acestor reclame, Barnum pare că apare victorios: opera de șarlătanie din zilele sale, triumfă, în adevăr, acum.

Candidații la președenție, n'au însă, multă vreme de prăpădit, ca aderenții lor. El trebuie să vorbească tuturor și el vorbește, din vagon, la stațiunile căilor ferate, pe bordul vaselor și dispar apoi! E oratoria — cometă.

Pe timpul campaniei electorale, orașele sunt pavozate cu steaguri și cu stegulețe.

Drapele mari și puternice, filfăe d'asupra caselor. Pe ele figurează scene alegorice și portretele candidaților la președenție și la vice-președenție, în mărimi supra naturale.

Pe alte drapele, figurează fraze celebre extrase din discursurile candidaților și faptele lor de seamă, biografia lor.

Ultimul și cel mai mare șiretic împotat din patria boxerilor, este acela care prefăce coriul într'o tablă cu reclame.

La ori ce oră de zi sau de noapă reprezentațiunile oratorice sunt în toată țara credeti, care cumva, că la întrunirile politice în America se vorbește, adevărat vorbesc, ca în bătrîna Europă.

Suntem într'o sală colosal de multă tixită de spectatori. Pe tribună stă un orator, care... cântă, așa cum cântă la noi țării cei proști, o arie populară. Alegeți îl întovărășesc. Când tragi bine cu urechile și ai că acel cântec popular nu este de o zălemea la adresa celui-lalt candidat.

Vizitatorii primesc la intrare un program care conține toate aceste cântece.

Oratorul părăsește tribuna. Un tânăr pean s'ar aștepta să vie un altul. El, Vin patru: 2 domni și două doamne. Cîntetul întonă un cântec mișcător, pe o lodie cunoscută, cântec cu laude la adresa candidatului. Pe urmă apare o oratoare, cântă un cuplet, îl cântă fals, dar cântă are cele mai bune intențiuni pentru candidat.

Pianistul, care acompaniază pe orator, atinge neîncetat clapele clavină. Cîteva voci, pretind — nu să le vorbească un anume orator — dar' ca pianistul să cânte un anume cântec.

În zorii de zi spectacolul se isprăvește. Norodul părăsește acest teatru de variație încântat de atâtea cântece și ignorând în bătrîna Europă, asemenea oratorilor țării noastre, plictisesc pe ceilalți muritori, cheta.

Literatura electorală joacă, în țările noastre un rol important, în asemenea împrejurări. Sute de fabrici mari de hîrtie din Europa n'ar putea dovedi, de sigur, să furnizească cantitatea necesară literaturii electorale. Sute de ziare mari apar și dispar odată adevărul efectuate.

Poșta are datoria, conform unei legi, să expedieze gratuit, ori ce material necesar la alegeri și la aceste expedițiuni, crează miș de funcționari, speciali.

Unul din cele mai principale evenimente ale alegerii de acum, a fost sosirea lui Bryan în New-York și debutul lui ca orator în acel oraș.

Discursul lui Bryan în New-York a fost, în adevăr, cu foc bengal, de oarecând spre a nu plictisi lumea care nu mai vorbea în sală, partizanii lui Bryan, au organizat reprezentațiuni cu focuri-bengale, care au costat 250.000 dolari, adică 125.000 lei.

Că doru e mare domn
Și face din om neom.

Culeasă din „Câmpia Ardealului“ de:
Teodor A. Bogdan, învățător în Bistrița.
(Transilvania).

Păiangenul și musca.

Fabulă.

Așa cum sunt, tot singurel,
O muscă s'un păiangenel,
Un timp le-am găzduit la mine,
Numai de facere de bine.

El meșter mare, ce gîndești!
Impletitor de mrege de pești;
Ear ea, o doamnă jupăneasă,
Ce spală vasele din casă.

Dar musca, cu-a ei vorbe late,
S'a lăudat pe la vecine
C'atâtea vase nespălate
N'a mai văzut, câte's la mine.

Ear muștele celea de-afară
Venitu-i-au într'ajutor,
Cât mă trezesc într'o nimiră
Cu casa plină de popor.

Și cum păiangenul cuminte
Lega cu toate prietenie,
S'au îndrăgît de-alui cuvinte,
Și traiul său de omenie.

Apoi: păiangenul trăiască!
Că lui nu-i place ca să sboare...
Și-a fost ales să păstorească
În turma mult cuvîntătoare.

Păiangenul 'și clădi cetate
În colț, ear muștelor pe-afară
Le-a dat deplină libertate
Să sboave libere prin țară.

Dar într'o seară, la culcare,
Aud o muscă pe tavan,
Că face șgomot, gură mare
Și dă alarmă de dușman.

Eu prind un scaun de la masă,
C'asa de jos nu se prea vede,
Mă urc pe el; în unghiu de casă
Ce ved' ? Ce... Nici nu'mi vine a crede!

Păiangenul, slugind pomana,
Legase musca de picioare
Și acum se ospeta din hrană
Necăștigată cu sudoare.

Ear biata muscă ce să facă?
Tot sbrîndînd din aripioară,
Se tînguie ca ș'o săracă:
Zău, gâdul ăsta mă omoară!...

Și ioin de muște cu mirare
S'au adunat în giurul lor,
Și dintre muște cea mai mare
Zicea șiretului păstor:

Vezîndu-te cu crucea în spate
Credeam că ai simțiri curate,
Și te-am ales păstor, creștin,
Dar ved' că ești un asasin;
Deci în exil tu, pe vecie,
Din mîndra noastră 'mpărăție!

Precum vedeți, suntem pe urma
Păstorului ce-și tunde turma.

R. Bortoșiu.

Boul și calul.

— Fabulă. —

Approape istovit de greutatea plîmbei și a căte și mai căte lucruri grele din țară, boul primăvărei, păștea boul zi de zi în pîșă de căte-va zile, venindu-și în țară gîndind la greul vieții și știind, că pînă la toamnă nu va mai avé a trudi din țară. El veni o bucurie mare și, în nespusele curie, prinse a alerga pe cîmp în sus și jos, roncînd și rîșcînd cu picioarele nimice făcînd vr'un rău. Un cal de paradă, foarte nutrit, grijit și împodobit, scîpînd din gura dul beerului, cu coada stufoasă și ridica cu coama sburlită, o tuli la fugă, căte ajungea loc, nefeind și necruțînd nimic de ce-l sta în cale ci arunca din copite lor și risipind tot. Ajungînd la cîmp, se repezi în mijlocul pacnicilor turme de oi, vaci, vaci etc., le păfugă, le mușcă și le lovea. Vîzînd pe boul, care și el se sburda în largul cîmpului, se repezi la el și dă lovii cu copitele, unde și cum îl nimeri ear bietul bou, dela o vreme, se apăsă cu coarnele, pînă-cînd ne mai putînd rezista loviturilor și neputîndu-se apăra — căte era mai ușor, netrudit, nutrit bine de mîna el, tot lovindu-l și mușcîndu-l, Ostenit el

Noutăți

Arad, 16 Noembrie n. 1900.

Inermnția necuviinței. Din incidentul permutării arhiducelui *Leopold Salvator* de la Zagreb la Viena, orașul Zagreb a hotărât ca în onoarea Arhiducelui să aranjeze un conduct de torțe, în ziua când se va prezenta să se ia ad-o dela autoritățile sârbești și locale.

Egye értes pentru acest motiv eacă cum răbucnește și cu cămă necuviința atacă pe un membru al dinastiei:

„Ne am spus părerea despre acest conduct de torțe numai decât, când s'a anunțat proiectarea. Am spus o, că va fi o demonstrație nu atât pentru arhiducele, cât contra nașimel maghiare și ne-am fi așteptat ca arhiducele, care trebuie să știe ce forță a dinastiei este maghiarimea, să nict nu se mai lutoarcă la Zagreb și să taie posibilitatea a orice demonstrație“...

„Aștia sunt „forța dinastiei“? Nict Ugrea n'o mai crede!“

Ministrul Hegedüs a sosit azi în Arad, unde vizitează toate fabricile mai mari, precum și școala de meserii. Diseară la orele 7 se va da un banchet în onoarea lui, la „Crucea Alba“. Ear cu trenul dela 9 și 1/2 ministrul pleacă la Budapesta.

Supărarea lui Bánffy e mare, din pricina că la Arad Széll a numit fapan nou, în locul lui Fábían, omul lui Bánffy.

Ca să se răbune pe Széll, car îl învinuște că a pactat—s'a înfrățit, cum arice „Gazeta“—cu Românii! Pentru a dovedi aceasta, reproduce (în „Magyar Szó“, n-rul dela 15 c.) din articolul nostru partea unde siceam că într'adevăr, fapanul Urbán a vorbit cumpănit.

Lui Bánffy—ca și d-lui Murșanu dela Brașov, nu-i plac decât oamenii cari dau cu barda în lună.

Mai învinuște apoi Bánffy pe Széll pentru că a desființat secția naționalităților, care, în frunte cu *Jeszenszky, Chellusa, nălate vreme, câte 200 000 coroane, născocind revoluții românești, pentru a băga astfel spaimă în Unguri și a le stoarce în urmă laude, că eată, ce isteț e Bánffy: descoperire (?) „revoluții valahe“ și mântue astfel țeara de perire.*

In pensie. Dr. Paretz Gyögy întâiul fiscal (procuror) pe lângă tribunalul din Arad, a trecut în pensie. Peste două săptămâni se va numi altul în locul lui.

Alegere la Beiuș. În 27 Noembrie va fi alegerea de deputat în Beiuș, care românesc. Este un singur candidat: Gajă y Oton, omul lui Tisza Kálmán. În biroul de alegere sunt dl *I. Butean*, director gimnasial, *Traian Farbas* și *Alexandru Drăgan*.

Unde ești Dedale, să bați toba tradării? Și ce zici, d-le Murșanu, despre soliditatea cu suslăndații domni? Așteptăm răspuns.

Bătăi patriotice. Se vede că își cunoșc prețul sângelui, destul că „patrioții“ își vară sângele, duelând, fără mare bătaie de cap. Astfel alaltăeri s'au bătut în duel, cu sabie, profesorul Dr. Szántó și voluntarul Erdélyi din Kecskemét. Acesta din urmă s'a ales cu vinele dela mâna dreaptă tăiate, ear celalalt cu capul spart. Ear la Budapesta au duelat, cu pistolul, Köpösy, conducătorul studenților clericali și Mady, conducătorul — Jidovilor...

Au făcut patru găuri în — vâsduh!

Dela „Asociațiune“ este de conferit cu începutul anului școlar 1900—1901, un stipendiu de 180 cor. din fundațiunea „I. Roman“, pentru studenți de gimnasiu ori școale reale. Cererile să se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiu

(Strada Morii nr. 8) până la 20 Noembrie a. c., provăzute cu; a. atestat de boteș; b. testimoniu școlar pe anul 1900—1901; c. atestat de paupertate.

Nou advocat român în Tinca. D. dr. *Andreu Ilie* și-a deschis cancelaria advocațională în Tinca, un centru românesc destul de tare și important în B.hor.

Societatea de lectură ped-teol. din Arad s'a constituit în ședința I ordinară ținută în 3 Nov. e. n. sub presiul Prea Cuviosiei Sale D-lui Director Aug. Hamsea. pe anul școlar 1900 1901. În modul următor: Vice-președinte: Mihai Zimborean, cl. c. III Secretar: Victor C. F. zianu, cl. c. II Notari: Aurel Popa cl. c. III și Nicolae Tomciu, ped. c. IV. Casier: Victor Aga, cl. c. II Bibliotecari: Romul R. Rațiu cl. c. I și Constantin Mihaiu, ped. c. IV. Controlori: Petru Nemet cl. c. III, Ioan Popescu cl. c. I și Nicodim Bugaru, ped. c. IV. Comisia literară: Const. Mihalin, cl. c. III, Teodor Popa, cl. c. II. Zăharie Moga, cl. c. I Grigoriu Ceantea, Moise Mariș și Atanasie Srca, ped. c. IV, Ioan Ghuchiu și Nicolae Raicu, p. c. III.

Primăvară — în Novembre. În grădina locitorului *Nicolae Timpiu* din Ghioroc într'ua ultol de păr de iarnă s'a găsit la 11 l. c. Novembre 3 buchete de flori înflorite acuma.

Carte de bucate. În „Biblioteca Noastră“ tocmai acum a eșit de sub tipar partea II din „Poftă bună“, carte de bucate, scrisă de Zotti Hodoș. Partea primă este deja foarte răspândită; partea a doua, apărută acum, conține o sută șezezeci de rețete de bucate. Au trimis rețete următoarele doamne și domnișoare: Victoria Ardelean, Ada Bălaș, Neti Călcianar, Eliza Curta, Ida Faur, Maria Ghidiu, Ana și Cornelia Hodoș, Sidonia Maior, Letiția Oncu, Sofia Pap, Livia Popovici ș. a. Ca și în partea I., rețetele sunt scrise pe înțelesul tuturor. La sfârșit se dau și câte-va menu-uri.

Partea a doua costă numai 28 cr. și 6 cr. porto. A se adresa de-a dreptul la d-na Z. Hodoș în Caransebeș. Tot acolo se poate comanda și partea I., trimițând cu mandat poștal 70 cr. și 5 cr. porto.

Țarul e greu bolnav, și anume zace în tifos (lungoare). Medicii sunt pe grigi, deși boala nu are un caracter grav.

Mare senzație în Serbia. Regina Draga a născut adică un baiat, abea după o căsătorie de — patru luni.

Nefericire groaznică s'a întâmplat alaltăeri la circul cu tauri din Pednigrez (Spania). În circ era lumă multă și tocmai se începuse jocul: *espadinul* (cel care năvălește întâia oară să întărite taurul) era în fața taurului când d'odată se auzi un șgomot îngrozitor. Se surpase adică schela unde erau așezate băncile pentru public și oamenii căzură claie peste grămadă. Taurul se speriasă și mai rău și se aruncă asupra oamenilor, cari grăbeau să iasă din circ. În învălănșeala cea mare 13 oameni au rămas morți ear 300 sunt greu răniți. În toată Spania e o tănguire.

Convocare. Conform deciziei adunării generale din anul trecut, se convoacă adunarea generală de toamnă a „Reuniunii învătășitorilor rem. gr. or. din protopresbiteratul Lipoveț“, pe Joi în 9/22 Noembrie a. c. în opidul Lipova, la care cu onoare se invită toți P. T. Domni membrii al Reuniunii, precum și toți amicii și binevoitorii școalei. *Voicu Hamsea*, protopop-președinte, *Ioan Lucaciu*, notar.

Cât de adânc merge rîma în pământ? Un învășat german făcând îndelungi probe și priviri asupra vieții rîmelor, a aflat că ele, așa mol și slaba cum le vezi, își fac găuri prin pământ uneori până la 3 metri adâncime! Deși mai ales coșaiilor nu le place să zici vorbă bună despre rîme, pentru că ele găuresc suprafața pământului și scot afară un fel de miel mușuroele de pământ îndesat, în cari își strică oamenii

coasele.—Învășatul Neamț ne spune să nu urim rîmele și să nu le potopim când le prindem eșite din pământ, căci găurile lor, mai ales în grădini cu pomi, sunt de mare folos, ușurând mult rădăcinilor pomului cărborirea prin ele în sinul adânc al pământului, înlesnind străbaterăa aerului în pământ, a apeli și a îngrășămintelor, ceea-ce e tare de folos, căci noi de ce alta arăm adânc, decât pen ru-ca pământul să vie în atingere cu aerul, prin ce se „frăgezeste“, căci puterile aerului descompun (desfac) felurite materii de lipsă din pământ, ca plantele să le poată folosi mai ușor la creșterea lor. Și rîmele fac și ele acest lucru prin adânciile lor sfredeliri a pământului.

Dramă șguduitoare s'a întâmplat alaltăeri la Győr. lungi, un proprietar, făcea „dică mai de mult curte veduvei Viliányi. Fiul acesteia, școlar în clasa VIII gimnasială, a rugat pe maica sa să nu-l primească în casă pe lungi. Alaltăeri aflându-l însă earăși acasă, l'a îndrumat să iasă. Când n'a vroit, baiatul a scos pistolul și a tras trei gloanțe cari l'au nimerit de moarte pe lungi.

Explozie cu sfârșit trist s'a întâmplat în ocna Pento, lângă Brău. 13 lucrători au murit, arși fiind de gazul ce s'a aprins, ear 19 sunt răniți.

Un Lear modern. Nu demult a stat în fața Curții cu jurați din Trier, ca acusat, un moșneag de 76 ani, purtând pe piept o medalie comemorativă a luptelor dela 1848. Îmbătrânit în muncă cinștită agonisise o frumoașă avere, pe care în buna credință a împărțit-o între șapte copii al săi ținându-și abea o mică parte. Copil însă au început dela o vreme a se purta rău cu tatăl lor, avisat acum la sprijinul lor, așa că bătrânul s'a dat beției. Bătrânul vinzându-și părțica de proprietate ce își mai păstrase, cu un preț foarte mic, copiii l'au pus sub tutelă. Tatăl se furiează, și dă foc casei unui fiu al său. Casa a ars până în temelie.

Dat judecării, bătrânul a fost condamnat, pentru motivul că a premediat darea de foc, dar jurații înduioșai de starea lui au rugat judecătoria să-l recomande regelui pentru grațiere.

Diorama parisiană din strada Salacz Nr. 1 din loc, având 24 locuri de șezut, prezintă publicului următoarele spectacole interesante: Din 12—18 Noembrie n.: cele mai frumoase priveliști din Rusia; din 19—25 Noembrie: călătorie din Franca peste Pirenei în Spania; din 26—30 Noembrie: cele mai frumoase priveliști din Berlin. — Diorama e deschisă zilnic dela orele 10 din zi până la 10 ore seara. Prețul de intrare 15 cr.

Felurime.

Florile în politică. Anul acesta în Paris au avut mare trecere florile de trandafiri sălbatici, cari au fost semnele distinctive ale socialiștilor și naționaliștilor. Într'o singură redacție a unui ziar republican s'au vindut anul acesta în ziua de 12 Iulie 12.000 trandafiri, iar în 13 Iulie 27.000 trandafiri. Afară deăceea strădele Parisului erau inundate de flori de trandafiri sălbatici.

Ultim cuvânt.

Într'o cafeenea.
Doui domni sunt gata să se încaere.
— Canalie!
— Infame!
— Bânditul!
Un domn intervenind:
— Ia astâmpărați-vă, d-lor. Nu e acum momentul să vorbiți politică.

Din public. *)

Inaugurare de stabiliment medical.

În nou arageatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exerciții în mânăuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriul. 15 bilete 6 fl. 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament nu vor plăti nict o taxă pentru îngrijirea medicală).

Băi electrice: pentru vindecarea reumatismului, podagrai, boalelor de nervi, au-

dațiunt, boalelor de sânge, pentru vindecarea grăsimel, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cel cu boala de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această cură vor fi refușai.

Băi maure: pentru boale femești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de pucioasă: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sânge incropite, lenevirea intestinelor, anemie, nervositate și boale de femel. 15 bilete 16 fl. 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite la băile de pucioasă. 15 bilete 11 fl. 1 bilet 80 cr.

Băi de sare sulfuroase: pentru casurile mai grave de boale amintite la băile de pucioasă. 15 bilete 18 fl. 1 bilet 1 fl. 40 cr. (Băile sulfuroase vor putea fi urmate numai de la 20 luna curentă).

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervositate, slăbire de nervi, ipochondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, vitustanec, și lecuirea morfinismului. 15 bilete 15 fl. 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalaiți: în cameră de inhalaiți, contra boalelor de gât și de plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica șvedeză pentru copii, contra îngustimeii pieptului, boalei de cord și cocoșă; pentru grăvimea cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sas, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce făptuire se întâmplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela orele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiunî dim. orele 8—9, d. am. 2—4.

Dr. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) No. 3. (Intrare în stradă vis-a-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

Poșta Administrației.

D-lui *Mateiu Doboreanu* în Bata. Am primit abonamentul pe anul trecut 1899. Vă rugăm și pentru anul acesta 1900.

Fl. Pinter în C. m. E frumoasă, dar noi publicăm numai de cele culșe din popor.

Ianuș Matei în B. E frumos din partea d tale că păstrezi ast-fel de sentimente pentru memoria repositului preot Brinzeiu. De oare-ce noi am scris deja despre moartea și înmormântarea acestui brav preot, acum nu mai putem reveni.

I. Bugarin Sălăntănu. În anul viitor îți vom satisface cererea, sperăm! Și până atunci îți mulțumim pentru zelul d-tale. Adresa lui Coșbuc este: Strada Lipscani, *Librăria școalelor*, București.

Abon. Ghilad. S'a tras la 7/20 Octomvrie d-lui *Ioan Avram* în *Predeț*. V'am trimis N rul ce spuneți că nu l'ați primit, altcum dela noi vi se expediază regulat la *Predeț* prin Antna unde poate se opresc de poștaș de nu le primiți.

Îndată ce apare calendarul vă trimitem.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se șocotesc în coroane și după 50 chilograme, ear nu ca și până acum, după maja metrică (100 chilograme).

Prețurile dela 14 Noembrie.

din Arad:

Grăul cel mai bun . . . cor.	7.14—7.40.
Cucuruz	5.25—5.50.
Săcară	5.10—5.15.
Orz	5.50—5.60.
Ovės	4.70—4.90.

Pețul porcilor.

Conform buletinelor din B.-Pesta Kőbánya (Steinbruck).

Porci: tineri, grei îngrășai de peste 320 kilogr. perechia: bani 98—99.

Tineri mijlocii în greutate de 251—320 Chilog. perechia bani 97—98.

Tineri ușori în greutate de 250 Chilog. perechia: bani 98—99.

Porci de Șerbia grei de peste 260 Chilg. perechia: bani 96—97 și ușori de peste 210 Chilg. perechia: bani 94—95.

Editor: Aurel Popovici Barciuanu. Red. respuns: Ioan Răssu Șirlianu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta, Redacția nu primește răspundere.

Ranca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 26 -59

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile s. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru termeni fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Clănd, Caras-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Impramuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

impramuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 a-i.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuielile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de impramuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de impramuturi.

Impramuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de impramat pe imobile și moșii 453 26 -26

Sztes F. Vilmos

ARAD, Fânt Nr. 5. vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marea poștă

TEE

rusescă veritabilă dela frații

POPOFF K. & C. din Moseva.

Furnizorii curților regale:

Greciei, Svediei, și Norveghiei, Belgiei și României.
Singularul deposit principal în Arad și provincie la
drogăria

VOJTEK și WEISS în ARAD.

Calități excelente în

RUMURI

cu sticla și măsurat, deasemeni se află săpunuri,
pravuri pentru dame, apă pentru dinți, perii pentru
dinți, apă pentru păr și diferite miresme pentru odăi,
cu cele mai moderate prețuri.

521 1—10

A apărut

și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățator; aprobat de Consistor ilustrată cu cărți geografice — — — — —	„	—70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — —	„	1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	„	2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	„	—80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	„	2.— „
6.) „Principiile politicii“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	„	4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov. — — — — —	„	2.50 „
8.) „Răstălnicul pentru neatârnavă“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Resboiului Preful „Corosnei“ — — — — —	„	1.20 „ „ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secuța nasc. Truția — — — — —	„	1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, — — — — —	„	1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	„	3.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. — — — — —	„	1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	„	5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, — — — — —	„	1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz — — — — —	„	1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceane și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.		

La comanda să se mai adauge de fle-care op 10 fleri spese postale.